

Wykład 2
Filozoficzno-psychologiczne podłoże
systemu edukacji w Polsce

*Edukacja monologiczna a wpływ psychologii
rozwoju i psychologii humanistycznej –
implikacje dla pedagogiki i dydaktyki.
Edukacja holistyczna i dialogowa w szkole.*

Funkcja adaptacyjna i emancypacyjna szkoły
- rozwój jednostki czy społeczeństwa?

Zewnętrzna presja na adaptację

- pojawienie się państw narodowych, rozwój nowoczesnego przemysłu, realizacja programów wychowania narodowego, państwowego;
- systemy totalitarne (faszyzm, hitleryzm, komunizm) - „kontrolująca” edukacja.

Źródło:
Gołębniak B. D., *Szkola wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwowski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Ku szkole dla ucznia

- przełom XIX i XX w. - szkoły alternatywne, wpływ poznawczej psychologii rozwojowej Jeana Piageta, psychoanalizy Zygmunta Freuda, psychologii indywidualnej Alfreda Adlera.

Kryzys

- koniec lat sześćdziesiątych - pierwsze oznaki kryzysu oświatowego, rozwój pedagogiki progresywistycznej i nowych kierunków edukacji humanistycznej, edukacji refleksyjnej, radykalnej reformy szkoły.

Źródło:
Gołębniak B. D., *Szkola wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwowski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Kategoria porównania	Szkoła tradycyjna	Szkoła progresywna
Filozofia	Idealizm i realizm; odwołanie do absolutnych, ponadczasowych i uniwersalnych wartości oraz możliwości poznania świata poprzez zmysły i rozumowanie	Pragmatyzm, zmiana, proces i względność świata oraz ludzkiego poznania
Ideologia	Transmisja kulturowa	Romantyczna i progresywna

Źródło:
 Gołębiak B. D., *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Kategoria porównania	Szkoła tradycyjna	Szkoła progresywna
Cel kształcenia	Akceptacja swego miejsca w życiu	Poprawa jakości życia, wspomaganie demokracji
Uczenie się	Opanowywanie zorganizowanego materiału nauczania (głównie faktów i poglądów)	Kooperatywne rozwiązywanie problemów

Źródło:
 Gołębiak B. D., *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Kategoria porównania	Szkoła tradycyjna	Szkoła progresywna
Program	Zorganizowana, podzielona na przedmioty, hierarchicznie ustrukturyzowana wiedza odzwierciedlająca kulturalne dziedzictwo ludzkości	Interdyscyplinarny, opierający się na doświadczeniach i zainteresowaniach ucznia
Model nauczania	Przekaz wiedzy, modelowanie zachowań	Bezpośrednie, fenomenologiczne, przez działanie; akcent na metodę

Źródło:
 Gołębiak B. D., *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Kategoria porównania	Szkoła tradycyjna	Szkoła progresywistyczna
Model oceniania	Ocenianie produktu (rezultatów) kształcenia, świadectwa, promocje.	Ocenianie formujące (systematyczne przekazywanie informacji zwrotnej dotyczącej sposobu pracy)
Model wychowania	Rygoryzm wychowawczy	Podmiotowe traktowanie ucznia

Źródło:
B. D. Gołębiak, *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: *Pedagogika. Podręcznik akademicki*,
Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Kategoria porównania	Szkoła tradycyjna	Szkoła progresywistyczna
Model motywowania	Zewnętrzny (kary i nagrody)	Wspieranie motywacji wewnętrznej
Zmiana	Inicjowana i sterowana z zewnątrz	Od wewnątrz, od siebie, z pełnym podzieleniem przesłanek leżących u jej podstaw przez jej rzeczywistych realizatorów, tzn. nauczycieli

Źródło:
Gołębiak B. D. , *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Modele szkoły współczesnej
Szkoła tradycyjna, czyli konserwatywna;
Szkoła romantyczna;

Źródło:
Gołębiak B. D. , *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Modele szkoły współczesnej – cd.

Szkoła nowoczesna:

- Model terapeutyczny;
- Model refleksyjny.

Źródło:
Gołębiak B. D., *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, ss.99 -107.

Wpływ psychologii rozwoju i psychologii humanistycznej na edukację

Holizm

Postulaty psychologii humanistycznej:

1. Zapewnienie klimatu bezpieczeństwa psychologicznego i zaufania;
2. Otwarta komunikacja;
3. Uważne słuchanie;
4. Powstrzymywanie się od wyrażania ocen, szczególnie krytycznych;
5. Używanie informacji zwrotnych;
6. Swobodne poszukiwanie informacji i rozwiązań;
7. Autentyczność;
8. Akceptacja i zaufanie do ludzi;
9. Rozumienie empatyczne.

Źródło:
Grondas M., *Ujęcia holistyczne w edukacji*, w: *Program Nowa Szkoła. Integracja międzyprzedmiotowa*, CODN, Warszawa 1999, ss. 42-45,
Rylke H., Klimowicz G., *Szkoła dla ucznia. Jak uczyć życia z ludźmi*, Warszawa 1992.

Literatura do wykładu 2 :

Filozoficzno-psychologiczne podłoże systemu edukacji w Polsce

1. Gołębiak B. D., *Szkoła wspomagająca rozwój*, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 2, PWN, Warszawa 2004, s.99-107.
2. Grondas M., *Ujęcia holistyczne w edukacji*, w: *Program Nowa Szkoła. Integracja międzyprzedmiotowa*, CODN, Warszawa 1999, s. 42-45.
3. Rylke H., Klimowicz G., *Szkoła dla ucznia. Jak uczyć życia z ludźmi*, Warszawa 1992.
